

Cirkulärnr: 2004:68
Diariernr SK: 2004/1828
Nyckelord: EU:s ramdirektiv för vatten
Handläggare: Ann-Sofie Eriksson
Bo Rutberg
Sektion/Enhet: Plan- och miljösektionen
Externmedverkan: Svenskt Vatten
Datum: 2004-08-19
Mottagare: Kommunledningen
Miljöförvaltningen
Plan- och byggförvaltningen
Tekniska förvaltningen
Rubrik: Hur berörs kommunerna av EU:s ramdirektiv för vatten?

CIRKULÄR

Nyckelord: EU:s ramdirektiv för vatten

2004-09-10

*Ann-Sofie Eriksson
Bo Rutberg*

Kommunledningen
Miljöförvaltningen
Plan- och byggförvaltningen
Tekniska förvaltningen

Hur berörs kommunerna av EU:s ramdirektiv för vatten?

Sammanfattning

EU:s ramdirektiv för vatten utgör ett nytt sätt att förvalta landets vattenresurser. Förvaltningen ska utgå ifrån hur vattnet rör sig i naturen, och organiseras i vattendistrikt som delas in i avrinningsområden och delavrinningsområden.

Införandet av ramdirektivet i svensk lagstiftning innebär dock inte att kommunerna har fått några nya uppgifter. Enligt regeringen ska genomförandet ske av de statliga centrala myndigheterna samt de nya vattenmyndigheterna. Ett undantag är dock att kommuner ska lämna in det underlag som de innehar och som vattenmyndigheten behöver för att fullgöra sina uppgifter.

I övrigt anser vi från Kommunförbundets sida att kommunerna tills vidare bör avvakta med engagemang till följd av ramdirektivet, inklusive engagemang i de nya vattenmyndigheternas delegationer. Om kommunerna ska utföra uppgifter i övrigt bör det ske som uppdrag finansierade av vattenmyndigheterna.

Bakgrund

EU:s ramdirektiv för vatten resulterade i utredningen "Klart som vatten" (SOU 2002:105). Riksdagen har därefter i mars 2004 beslutade att Sverige skall delas in i fem vattendistrikt. Regeringen har av riksdagen fått mandat att verkställa den detaljerade gränsdragningen, vilket lett till att Sverige organiserar

vattenförvaltningen i fem distrikt med var sin vattenmyndighet. Detta framgår av två förordningar.

Förordning (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön.

Träder i kraft 040901

Förordning (2002:864) med länsstyrelseinstruktion.

Ändringar träder i kraft 040801

Förordningarna finns att hämta på Svensk författningssamling (SFS)

<http://62.95.69.3/search.asp>

Mer information finns att hämta hos Naturvårdsverket på

www.vattenportalen.se

Innebörden i ramdirektivet

Det nya direktivet utgör ett nytt sätt att förvalta vatten. Förvaltningen ska utgå ifrån hur vattnet rör sig i naturen och organiseras i vattendistrikt som delas in i avrinningsområden och delavrinningsområden.

Viktiga delar i direktivet är:

- skydd av allt vatten: vattendrag, sjöar, kustvatten och grundvatten
- fastställandet av ambitiösa mål för att säkerställa att allt vatten når god status senast 2015
- kravet på gränsöverskridande samarbete mellan länder och alla berörda parter
- säkerställande av aktivt deltagande från alla intressenter, inkl icke-statliga organisationer och lokala myndigheter, i aktiviteterna kring vattenförvaltningen
- krav på prissättningspolitik för vatten och säkerställande av att förorenaren betalar

Innebörden i den nya lagstiftningen

Kommunerna berörs av följande:

Krav på samverkan

Innan vattenmyndigheten fattar beslut om kvalitetskrav, förvaltningsplaner och åtgärdsprogram eller i övrigt handlägger frågor enligt denna förordning av större betydelse skall myndigheten samråda med de myndigheter, kommuner, organisationer, verksamhetsutövare och enskilda som berörs av beslutet.

Tillhandahållande av underlag

Om vattenmyndigheten begär det, skall kommuner ge in underlag som de innehar och som vattenmyndigheten behöver för att fullgöra sina uppgifter

Information

Förordningen fastslår att innan förvaltningsplanen för distriktet beslutas eller revideras, skall vattenmyndigheten upprätta informationsunderlag som skall hållas tillgängliga hos vattenmyndigheten och samtliga länsstyrelser och kommuner inom distriktet.

På samma sätt anges att en beslutad förvaltningsplan skall finnas tillgänglig för allmänheten hos vattenmyndigheten och samtliga länsstyrelser och kommuner inom distriktet.

Motsvarande skyldighet föreligger vad gäller åtgärdsprogram.

Prövning

Vattenmyndighetens beslut om förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön får inte överklagas.

Om en annan myndighet eller en kommun, som i ett förslag till åtgärdsprogram föreslås vidta åtgärder, i samband med samråd om förslaget finner att den föreslagna åtgärden strider mot annan lagstiftning eller allvarligt avviker från bestämmelserna i denna förordning eller i direktiv 2000/60/EG, får myndigheten eller kommunen begära att vattenmyndigheten ger regeringen möjlighet att pröva förslaget i denna del. Vattenmyndigheten skall då ge regeringen sådan möjlighet innan åtgärdsprogrammet fastställs.

Fem vattendistrikt med var sin ny myndighet

En länsstyrelse i varje vattendistrikt skall vara vattenmyndighet med ansvar för förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön i distriktet. Grunden för indelningen i distrikt har varit de stora havsbassängerna. Detta har resulterat i följande fem distrikt:

1. Bottenvikens vattendistrikt. Det landområde från vilket all ytvattenavrinning sker direkt till eller i avrinningsområden som mynnar i Bottenviken. Vattenmyndigheten kommer att finnas på Länsstyrelsen i Norrbottens län.

2. Bottenhavets vattendistrikt. Det landområde från vilket all ytvattenavrinning sker direkt till eller i avrinningsområden som mynnar i Bottenhavet. Vattenmyndigheten kommer att finnas på Länsstyrelsen i Västernorrlands län.

3. Norra Östersjöns vattendistrikt. Det landområde från vilket all ytvattenavrinning sker direkt till eller i avrinningsområden som mynnar i södra Ålands hav eller norra Gotlandshavet. Vattenmyndigheten kommer att finnas på Länsstyrelsen i Västmanlands län.

4. Västerhavets vattendistrikt. Det landområde från vilket all ytvattenavrinning sker direkt till eller i avrinningsområden som mynnar i Västerhavet. Vattenmyndigheten kommer att finnas på Länsstyrelsen i Västra Götaland.

5. Södra Östersjöns vattendistrikt. Det landområde från vilket all ytvattenavrinning sker direkt till eller i avrinningsområden som mynnar i västra Gotlandshavet, östra Gotlandshavet, Bornholmshavet, Arkonahavet eller Öresund. Vattenmyndigheten kommer att finnas på Länsstyrelsen i Kalmar län.

Delegationer ska leda vattenmyndigheterna

Vattenmyndigheterna ska ledas av en delegation med högst elva ledamöter. Delegationen skall bestå av sakkunniga företrädare för länsstyrelser och andra sakkunniga. I Kategorin ”andra sakkunniga” kan kommuner tänkas vara representerade. Hur kommunernas representation ska tas fram och vilket infly-

tande kommunerna får i delegationerna är oklart. Kommunernas roll i den nya vattenadministrationen är inte heller klarlagd.

Vi anser därför från Kommunförbundets sida att kommunerna tills vidare bör avvakta med engagemang i de nya vattenmyndigheternas delegationer.

Kommunernas arbete med vatten

Kommunerna arbetar idag med vattenfrågorna främst utifrån följande tre aspekter:

- **Planering för hushållning med mark- och vattenresurser.**
Översiktsplanering och planbestämmelser/områdesbestämmelser
- **Tillsyn och miljöövervakning.**
- **Va-hantering.**
Livsmedelsproduktion / dricksvatten och Miljövård / avloppshantering/dagvatten

Implementeringen av ramdirektivet måste enligt Svenska Kommunförbundet ta hänsyn till det som görs inom dessa områden och integrera det i sina handlingsprogram för vattenadministrationen. Kommunerna har enligt PBL ansvar för planering av mark och vatten. Att vattenfrågorna då ska hanteras av en myndighet på annan nivå innebär att mark och vattenplanering splittras och helhetssynen går förlorad. Svenska Kommunförbundet anser att mark och vattenplanering även fortsättningsvis ska genomföras av kommunerna och den mellankommunala planeringen bör utvecklas inom PBL:s ramar.

Enligt ramdirektivet ska miljömålen tas fram med vetenskapliga och nationella kriterier som grund. Det måste finnas ett utrymme för lokala bedömningar av vilka mål som ska gälla för respektive sjö och vattendrag i ett avrinningsområde.

Vi anser att frågan hur de båda planeringsnivåerna ska kunna samordnas måste konkretiseras så att konflikter inte uppkommer.

Kommunernas roll enligt vattendirektivet

Kommunernas roll i den framväxande organisationen är för närvarande otydlig och inte reglerad på annat sätt än som verksamhetsutövare enligt miljöbalken.

I utredningen ”Klart som vatten” ansågs kommunerna ha en central roll både i vattenvårdshänseende och i planeringshänseende. I Förordning (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön, är kommunernas roll trots det inte klarlagd. Någon finansiering för eventuella kommunala åtaganden är inte heller anvisad.

Kommunförbundet anser därför att kommunerna tills vidare bör avvakta med engagemang till följd av ramdirektivet för vatten.

Kommunförbundet kommer under hösten att hålla kontakt med Miljödepartementet för att söka klargöra kommunernas roll och eventuell medverkan i vattendelegationerna.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Plan- och miljösektionen

Ann-Sofie Eriksson